

Kozacy w opisie francuskiego inżyniera wojskowego i kartografa Wilhelma Beauplana*, XVII w.

Wspominając o waleczności Kozaków, nie będzie od rzeczy powiedzieć również o ich obyczajach i zajęciach. Wiedźcie więc, że pośród tych Kozaków znajdują się zazwyczaj osoby biegłe we wszystkich rzemiosłach niezbędnych dla potrzeb życia, jako to cieśle, zarówno ci od [budowy] domów, jak i ci od statków, kołodzieje*, kowale [...]. Jest to wszak prawdą, że są oni uzdolnieni do wszystkich rzemiosł. [...] Nic prostackiego w sobie nie mają prócz odzieży; są przebiegli i zręczni, dowcipni i szczerze hojni, nie mają ambicji, by osiągnąć wielkie bogactwo, lecz ogromnie kochają swą wolność, bez której nie chcieliby żyć. Dla niej też podejmują powstania i wszczynają bunt przeciw możnym panom w kraju, gdy zauważają, że ci chcą ich trzymać na wodzy. [...]*

Poza tym są to ludzie wiarołomni, zdradzieccy, perfidni, na których zdać się można jedynie w korzystnych okolicznościach. Są silni, bez trudu znoszą upał i chłód, głód i pragnienie, na wojnie wytrwali i niezmordowani, zuchwali i dzielni, a ponadto lekkomyślni, albowiem nie cenią własnego życia.

* Beauplana (czyt. boplana)

* cieśla – rzemieślnik zajmujący się obróbką drewna, specjalista od konstrukcji drewnianych

* kołodziej – rzemieślnik zajmujący się wyrobem wozów i części do wozów

Eryka Lassoty i Wilhelma Beauplana opisy Ukrainy, przekł. Z. Stasiewska, S. Meller, red. Z. Wójcik, Warszawa: PIW, 1972, s. 109–110.

Praca z materiałem

1. Opisz cechy pozytywne i negatywne Kozaków.
2. Wyjaśnij, dlaczego – według autora tekstu – Kozacy buntowali się przeciw panom.
3. Korzystając z wiedzy pozaźródłowej, przedstaw historię powstania narodu kozackiego.